

Rondetafelgesprek AMvB Dierwaardige Veehouderij – Position paper Dierenbescherming

AMvB maakt veehouderij niet dierwaardig

Een dierwaardige veehouderij bewerkstelligen in 2040, dat is de opdracht in de Wet Dieren. Wij stellen vast dat dit met de voorliggende AMvB niet wordt bereikt – op sommige punten wordt nog niet het niveau bereikt van 1 ster Beter Leven keurmerk, laat staan 3 sterren. Dat de wetgeving op punten tekortschiet wordt ook aangegeven in de wetenschappelijke toets, uitgevoerd door onafhankelijke dierenwelzijnsdeskundigen.¹

Een aantal **voorbeelden** van wat er mist, per punt van de in art. 2.3a, lid 2 genoemde principes van dierwaardige veehouderij:

- a) Respect voor de intrinsieke waarde en integriteit van het dier, waaronder in ieder geval verstaan wordt dat geen routinematige ingrepen worden uitgevoerd op basis van voldoende maatregelen gericht op het minimaliseren van risicofactoren;
 - ➔ Er wordt beoogd om in 2030 te stoppen met het routinematig couperen van varkensstaarten – een goede zaak. Echter, wij hebben zorgen bij de verbetercyclus die ingezet moet worden bij meer dan 2% staartschade, er ontbreken duidelijke kaders bij de verbeterplannen, en we missen duidelijkere consequenties zoals verplicht verlagen van de bezetting (zoals bijv. wel het geval is bij te hoge voetzoollaesiescores voor vleeskuikens).
- b) Goede voeding, inhoudende een wijze van voer- en waterverstrekking die aansluit bij de gedragsbehoeften van de soort, waarbij geen voer- en waterbeperking wordt opgelegd en variatie in voeding wordt geboden aansluitend bij gedragsbehoeften;
 - ➔ Langdurige honger is een ernstig welzijnsprobleem bij vleeskuikenouderdieren. Dit is op te lossen door voor andere rassen te kiezen, maar daarvoor is geen norm opgenomen in de AMvB. Er wordt wel beoogd om de transitie naar trager groeiende vleeskuikens te maken. Echter, de bewoording daarvan in de AMvB is niet duidelijk, en uit de toelichting blijkt dat de staatssecretaris niet voornemens is om daadwerkelijk een lijst van goedgekeurde rassen te gaan opstellen.
- c) Goede omgeving, inhoudende een stalconcept waarin dieren van alle leeftijden de keuzevrijheid en ruimte hebben om soorteigen gedrag uit te voeren, inhoudende geen kooihuisvesting, voldoende thermisch comfort en keuzevrijheid;
 - ➔ Grazen is een essentieel onderdeel van soorteigen gedrag voor runderen. De graasbehoefte en daarbij behorende maatregel, weidegang, zijn geen onderdeel van de AMvB. Dat, terwijl juist weidegang een win-win maatregel is die niet alleen essentieel is voor dierenwelzijn, maar ook bijdraagt aan reductie van ammoniak- en methaanemissie.
- d) Goede gezondheid, inhoudende een stalconcept en management dat het risico op veel voorkomende gezondheidsproblemen minimaliseert, waartoe in ieder geval voorzien wordt in geschikte vloeren en ondergrond;
 - ➔ Het minimale Hb-gehalte voor kalveren wordt vastgesteld op 5,3 mmol/L, wat betekent dat er nog steeds risico's op bloedarmoede, verminderd fysiek uithoudingsvermogen en weerstand zijn.
- e) Natuurlijk gedrag, inhoudende een stalconcept dat voorziet in de gedragsbehoeften van de soort, onder andere voor wat betreft sociaal gedrag, zelfverzorgend gedrag, foerageergedrag, territoriaal gedrag, maternaal gedrag en rustgedrag;
 - ➔ Om zeugen en biggen zonder fixatie in vrijloopkraamhokken te houden, zodat ze maternaal gedrag kunnen vertonen en ontvangen, laat wetenschappelijk onderzoek zien dat een oppervlakte van 7,8 m² nodig is. De huidige AMvB stelt dit echter op 6,5 m² – dit zorgt voor een groot risico voor welzijnsproblemen, zoals inmiddels ook uit ervaring in andere landen is gebleken.

¹ [a83a799c-015f-4a7c-81fc-036b0ae3bc8d](#)

Kortom: we missen nog een aantal gedragsbehoeften en concrete maatregelen om te kunnen komen tot een dierwaardige veehouderij. Daarnaast hebben we zorgen over de grote hoeveelheid open normen, die ingevuld moeten worden met Gidsen voor Goede Praktijken. Op sommige punten zijn dergelijke gidsen een optie, maar zouden wij wel graag willen dat er een deadline wordt gesteld aan het aanleveren hiervan. Op andere punten, zoals bezettingsnormen voor vleesrunderen, zijn concrete maatregelen in de AMvB nodig.

Meer flankerend beleid nodig

De AMvB omvat maatregelen die vrijwel allemaal op het boerenerf landen. Diezelfde boer zal echter ook moeten voldoen aan (nieuwe) eisen op het gebied van ammoniak- en methaanemissie, waterkwaliteit, mestbeleid, etc. Daarnaast vragen veel aanpassingen om vergunningen, en structurele vergoeding van meerkosten. Dit is een enorme opgave, en dit vereist zorgvuldig afgestemd beleid én ondersteuning van veehouders. Wij zien de volgende punten als noodzakelijk:

- **Betere afstemming stikstof- en klimaatbeleid op dierwaardigheid**
Veel van de stappen die nodig zijn voor een dierwaardige veehouderij, leveren naar schatting meer emissie per dier op. Per stal zijn de effecten onduidelijker, omdat er vaak ook minder dieren op dezelfde oppervlakte gehouden zullen worden. We hebben grote zorgen dat de emissienormen die gesteld gaan worden voor ammoniak en methaan, niet te combineren gaan zijn met stappen naar dierwaardigheid. Een toetsing van het emissiebeleid op dergelijke belemmeringen, en meer inzet op win-win maatregelen (incl. gerichte inzet op het ontwikkelen van win-win-innovaties), is daarom nodig.
- **Commitment van Nederlandse markt- en ketenpartijen**
Veel maatregelen zorgen voor een hogere kostprijs, en zonder structurele vergoeding uit de markt is het voor boeren niet mogelijk om deze stappen te zetten. De angst van Nederlandse veehouders is dat zodra zij wettelijk verplicht worden om deze stappen te zetten, marktpartijen uit goedkopere landen zullen gaan inkopen. Er is meer garantie nodig dat Nederlandse retail, foodservice en levensmiddelenfabrikanten zich (afrekenbaar) committeren aan het vergroten van de afzet van dierwaardigere producten. Onderzoek hiervoor bijv. de mogelijkheden voor inkoop- en/of bijmengverplichting van dierwaardigere producten.
- **Inzet op Noordwest-Europese afzetmarkten**
Een aanzienlijk deel van de Nederlandse veehouderij produceert voor de Noordwest-Europese markt. Hier spelen ook discussies over dierenwelzijn, en het is belangrijk dat Nederland zich proactief inzet om zoveel mogelijk beleid met onze buurlanden af te stemmen, zodat het voor meer veehouders mogelijk wordt om hun dierenwelzijnsinvesteringen uit de markt terug te verdienen.
- **Kennisontwikkeling**
Een deel van de maatregelen in de AMvB is nog niet concreet beschreven omdat er nog kennishiaten bestaan over hoe bepaalde gedragsbehoeften het best ingevuld kunnen worden. Het is belangrijk dat er gerichte onderzoeksprogramma's worden opgezet (incl. financiering) om deze kennis in de komende jaren te ontwikkelen, zodat de maatregelen toepasbaar worden voor de praktijk.
- **Ondersteuning voor veehouders**
Omdat er zoveel op veehouders afkomt, is het belangrijk dat zij ergens terecht kunnen voor onafhankelijk, goed geïnformeerd advies over welke maatregelen nodig en verstandig zijn op hun bedrijf. Richt hier bijvoorbeeld een loket voor in, en/of stel kennisvouchers beschikbaar waarmee veehouders onafhankelijke adviseurs kunnen inschakelen.